

Fyrretyve dages karantæne

Anders Fogh Jensen ✉ anders@filosoffen.dk

På en af de store dage i coronaforløbet, fredag den 13. marts, bragte Politiken mit debatindlæg »Vi troede, at markedet og de store selskaber havde vundet, men nu ser vi, hvorfor det er godt at have en stærk stat«. Der er en del eksempler på, hvad vi kan lære af italienere og italiensk.

Strukturelt kan man sammenligne epidemisituationen med en udvisning i fodbold. Når et hold får en spiller udvist, så gælder det ikke længere om at kreere, score eller på anden måde blamere sig. Så handler det om at lukke ned, passe sine zoner og basale opgaver og få tiden til at gå. Denne strategi for 0–0 kaldes på italiensk *catenaccio* ‚dørslå‘ (subst.). Man lukker forsvarskæderne og kæmper for 0–0 og håber på et contramål.

Italien har ikke blot beriget os med *catenaccio*, de har en lang tradition for epidemibekæmpelse og har udviklet de strategier, vi bruger i dag. Grundprincippet er at undgå berøring, *antitaktilitet*. At

isolere kommer af det italienske *isola*, der betyder ‚ø‘. Man kan sende folk ud på en ø eller bygge øer ind i byen, som hjemmekarantænen efterligner.

Hvis man vender epidemibekæmpelse om, får man biologiske våben. 21. februar 1495 forsøgte franskmændene at invadere Napoli. Napolitanerne sendte smukke unge syfilissmittede kvinder ud i gaderne, som franskmændene indlod sig med. Man indledte med andre ord en *omvendt antitaktilitet* ‚berøringsfristelse‘.

Spredningen af pest omtales ofte som en steppebrand, men det tog alligevel to år, 1347–1349, at nå fra Italien gennem Europa til Norge. I dag taler vi dage. Når italienerne er forbillede, er det også, fordi de netop udviklede de strategier, der skulle til for at inddæmme epidemierne, langt før der fandtes vaccine og mikrobiologi.

Når nogen kom til byen, skulle de forblive uden for byen i 40 dage, fordi man mente, at folk døde af pest på 37 dage. Hvis de ikke var døde inden da, ja, så havde de nok ikke pest og kunne komme ind i byen. Det italienske ord for ‚fyrretyve‘ er *quarantina*, heraf ordet og begrebet *karantæne*.

Men hvad gør man, hvis byen allerede er pestbefængt? Dette udviklede man særlige strategier for i det 17. århundrede, som vi nu kan genkende i dagens hjemmekarantæner. Man byggede nemlig den byudvendige karantæne ind i byerne og lavede forordninger om, at alle skulle blive hjemme i 40 dage.

Corona vil forandre samfundet

Denne relativt milde epidemi er en beredskabs-

ligt frem nu: Selv om vi som individer er helt uerfarne med epidemier, så er vores samfund det ikke. Samfundet har lange erfaringer med de strategier, staten ruller ud. Skulle man blive karantæneramt, vil jeg anbefale, at man anskaffer sig Boccacios *Il Decamerone*, der netop er kommet i en ny dansk oversættelse *Dekameron*. Læs den, eller læs den op for hinanden, det vil virke lindrende. Bogen fra 1349 indeholder 100 historier og handler om syv kvinder og tre mænd, der stikker af fra pestens Firenze og laver deres egen karantæne. Her fortæller de over ti dage hinanden historier. Og det er måske det mest lindrende, man kan gøre i en pesttid: at høre, at det har været sådan før og meget værre – og så i øvrigt ellers give sig til at læse historier for hinanden.

øvelse. Det er alvorligt, men det bliver formentlig i fremtiden mere alvorligt. Det er ikke bare vores held, at virussen kom til andre lande før os, men også, at den har en dødelighed på under 1%. Sars i 2002 havde en dødelighed på 10%, den spanske syge for 100 år siden på 20%, kopper på 60%. Vi øver os lige nu på noget, der kan og nok bliver meget mere pågående og farligt.

Der indfinder sig et hensyn til populationen. For få måneder siden var der et dilemma mellem høflighed og hensyn: Håndtrykket, der faktisk blev indført som en afstandstagen fra det mere intime kindkys, blev erstattet af *coronavinket*. Men det særlige er hensynet.

Vi lever dagligt i en tinnitus af baggrundsfrygt og jamrer som prinsessen på ærten over meget små farer sammenlignet med folk i det 18. og 19. århundrede. Verden er blevet meget mere sikker, men vi har ikke fået indløst den ro. Måske bliver vi taknemmelige over, at vores verden til daglig er så sikker, taknemmelige over, at vi kan mødes, og taknemmelige over et sundhedsvæsen, der har erfaringer med epidemier, når vi ikke selv har.

Det er måske netop det, der træder tyde-

Giovanni Boccaccio: *Dekameron*.

København: Hoff & Poulsen, 2019. ISBN 9788793279643. 1.128 sider. 500 kr.

Anders Fogh Jensen er filosof og foredragsholder. I 2011 udgav han *Epi-demos. En lille bog om store epidemier*. Den handler om organisering og styring under forskellige epidemier, om overlappene mellem krig, epidemi og sociale interventioner og om epidemibegrebets udbredelse i nyere tid.

Anders Fogh Jensen: *Epi-demos. En lille bog om store epidemier*. København: Forlaget THP, 2011. ISBN 9788792600028. 109 sider. 180 kr.